Марія Барна, Оксана Дільна

День 3

Дорожня карта: Я – супервізор 2025

Мета: Ознайомлення учасників з послідовними кроками підготовки і проведення супервізійних сесій

БарнаДільна Дорожня карта Супе

Я-супер_ візор-2025.docx

Дилеми та вибір: що ви б зробили?

Мета заняття: Допомогти вчителям навчитися ухвалювати об'єктивні рішення у складних професійних ситуаціях, використовуючи аналіз кейсів, працюючи за принципами НУШ.

Вступні питання:

- Чи завжди педагогічні рішення мають єдине правильне рішення?
- Як знайти баланс між вимогами адміністрації, програмою та потребами учнів?
- Чому важливо аналізувати професійні дилеми?

Формат роботи: Групова робота, аналіз кейсів, обговорення варіантів вибору

Учасники об'єднуються у 4 групи, кожна отримує практичні кейси з укр.мови та л-ри і з математики. Всередині кожної групи учасники розділяються ще на дві підгрупи: МОВ та МАО

Робота з кейсами (15-20):

1. **Групи отримують кейси** та обговорюють можливі рішення.
2. **Формують спільну позицію** (записують/запам'ятовують ключові аргументи).
3. **Презентують своє рішення** (5 хв на презентацію, 5 хв на обговорення).
4. **Дебати між групами (обмін думками про кращі рішення).**
5. **«Що, якби…»: моделювання альтернативних ситуацій.**

Група 1 Кейс 1: **Календарно-тематичне планування**

Група 2 Кейс 2: **Урок – зворотний дизайн**

Група 3 Кейс 3: **Оцінювання та фіксація результатів навчання у класному журналі**

Група 4 Кейс 4: **Діагностувальні/ контрольні роботи як інструмент підсумкового оцінювання результатів навчання учнів**

Кейс 1: Календарно-тематичне планування

Ситуація:
Ви викладаєте математику/українську мову і маєте власне/запозичене календарно-тематичне планування, яке відрізняється за формою від планування колеги з іншого класу/школи. Адміністрація вимагає/пропонує дотримуватись єдиної форми!

Дилеми:

- Яку форму варто обрати?
- Якими/чиїми рекомендаціями варто скористатися щодо форми навчальної програми/КТП?
- Як поєднувати вимоги програми та інтереси учнів?
- Чи можливе відхилення від календарно-тематичного плану?

Математика

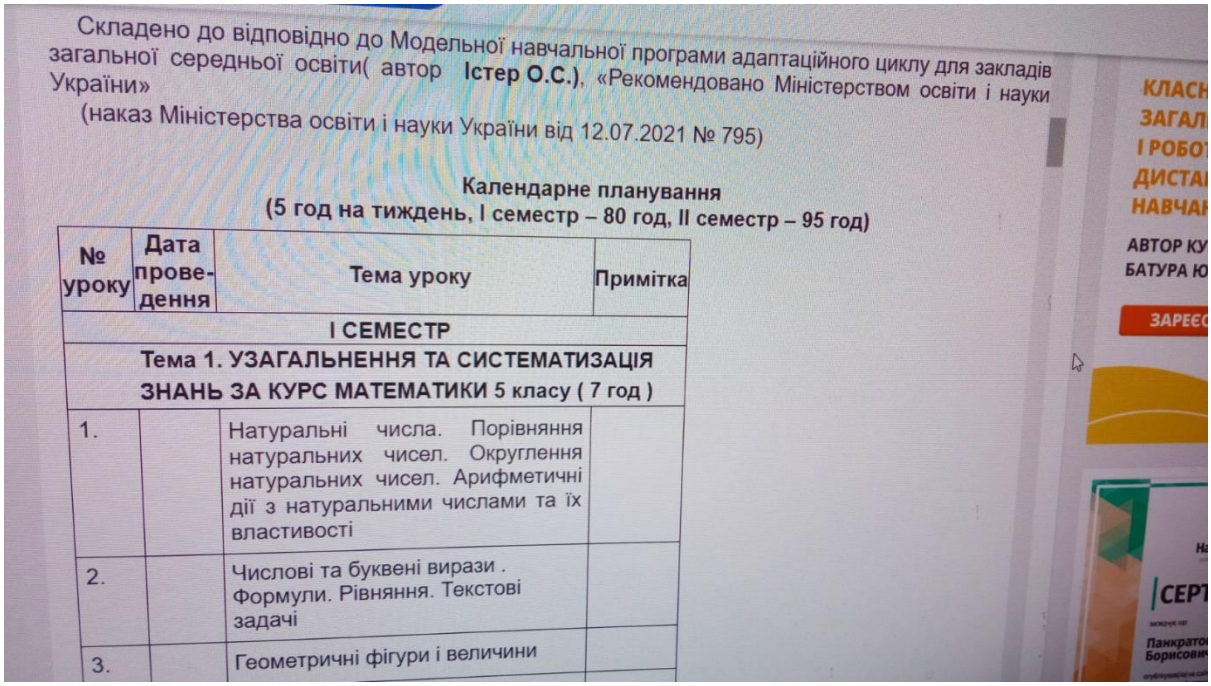

Складено до відповідно до Модельної навчальної програми адаптаційного циклу для закладів загальної середньої освіти(автор **Істер О.С.**), «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»

(наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)

Календарне планування
(5 год на тиждень, I семестр – 80 год, II семестр – 95 год)

№ уроку	Дата прове-дення	Тема уроку	Примітка
		I СЕМЕСТР	
		Тема 1. УЗАГАЛЬНЕННЯ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЗНАНЬ ЗА КУРС МАТЕМАТИКИ 5 класу (7 год)	
1.		Натуральні числа. Порівняння натуральних чисел. Округлення натуральних чисел. Арифметичні дії з натуральними числами та їх властивості	
2.		Числові та буквені вирази . Формули. Рівняння. Текстові задачі	
3.		Геометричні фігури і величини	

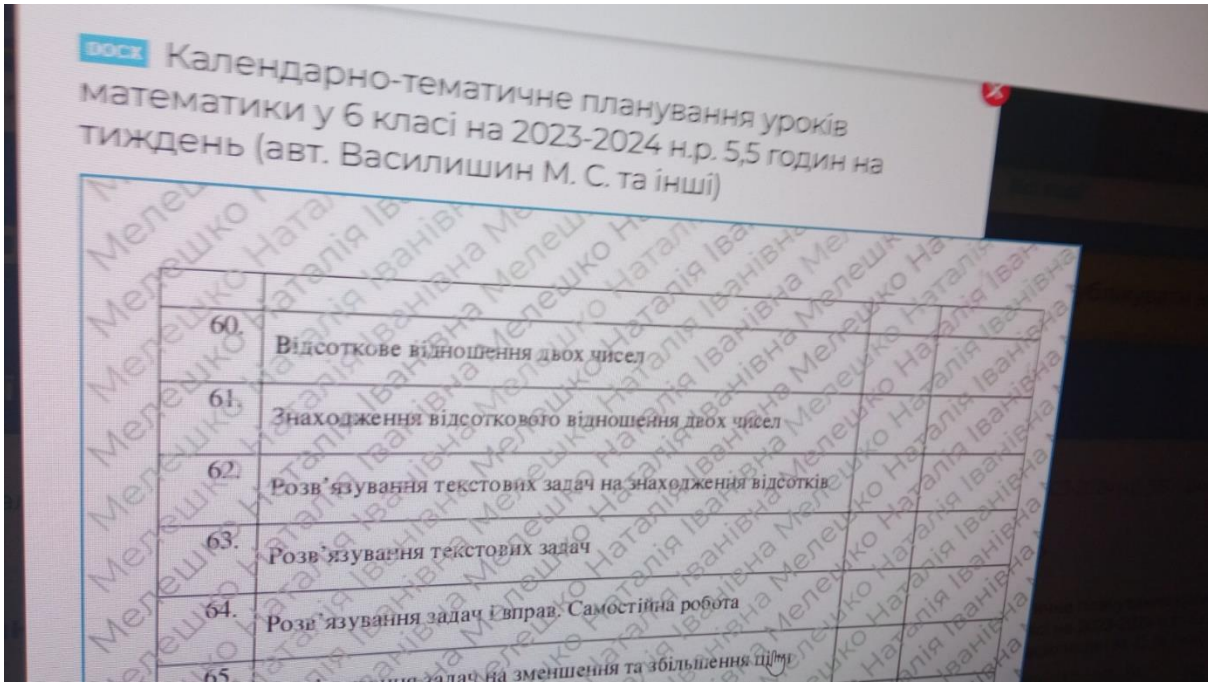

- https://docs.google.com/document/d/1FWythjz2O7w0J6UGqnYpiRqTWe-9jhGg/edit#heading=h.gjdgxs Навчальна програма разом з орієнтовним календарно- тематичним плануванням уроків математики в 6 класі (5 год. на тиждень) II семестр 2023-2024 н. р. (95 год).

Кейс 2: Урок – зворотний дизайн

Ситуація:
Ви готуєте урок з математики/української мови, орієнтуючись на результати навчання. Проте адміністрація наполягає на традиційній структурі (пояснення, вправи, домашнє завдання).

Дилеми:

- Як уникнути формального підходу до проєктування навчального процесу?
- Як побудувати урок, орієнтуючись на очікувані результати?
- Як поєднати метод зворотного дизайну з вимогами адміністрації?
- Як довести, що новий підхід ефективний?

Підказки:

1. ***Урок – дзеркало*** *загальної педагогічної культури вчителя,* ***мірило*** *його інтелектуального багатства,* ***показник*** *його світогляду, ерудиції.* ***До хорошого уроку вчитель готується все життя. В. Сухомлинський.***
2. ***Не навчайте дітей так, як навчали вас,-*** *вони народились в інші часи… Учитель повинен свідомо йти в ногу із сучасністю.* ***А. Дістервег.***
3. ***Сучасний урок*** *– це урок демократичний. Він проводиться* ***не для учнів, а разом з ними. Його характеризує не навчання словом, а навчання справою/дією (з досвіду).***

- **Термін «зворотний дизайн» —** це підхід «з кінця». Тут важливо не те, які знання ви здобули, а який результат отримали. Аби замість «мені треба» виникало відчуття «я можу!». Ця модель перетворює звичайний процес навчання на шлях, під час якого можна пережити цікавий досвід.

  https://ed-era.com/blog/5-modeley-osvitniogo-dyzaynu/

  Модель Backward Design містить 3 етапи:

- **Формування очікувань.** Які результати ми хочемо побачити? Враховуємо академічні стандарти, цілі навчання, складаємо все докупи і розуміємо, чого бажаємо у фіналі навчання.

Навч цілі СМАРТ.pdf

- **Пошук способів оцінювання.** Як ми перевірятимемо засвоєння нових знань? Обираємо формати, що підійдуть аудиторії: тести, квізи, контрольні проєкти, розбір кейсів тощо.
- **Вибір навчальних матеріалів.** Що саме дозволить отримати бажаний результат та досягнути мети? Витворюємо умови для навчання та свідомо обираємо лише найнеобхідніше.
- Backward design має кілька **плюсів**. Перший і найочевидніший — **фокус на потребі учнів,** що дає змогу створювати більш ефективне навчання. **Розробникам** - модель дає чітке розуміння результатів курсу, що спрощує процеси планування та оцінювання.
- **Крім того, всі матеріали за моделлю завжди відповідають меті курсу. Ви також можете адаптувати навчання до технологій і трендів. А щодо мінусів — вони, як на мене, відсутні. Головне — домовитися з усіма учасниками процесу про те, що інколи виникатиме потреба «викинути» щось із процесу навчання, аби досягти мети.**

Орієнтовний план-конспект уроку математики з теми «Координатний промінь. Шкала» (5-ий клас НУШ))
https://drive.google.com/file/d/1mgt9yB1qp1iHmAKTV8HPkTG_SzpSR3zH/view

Тема: Числовий промінь. Шкала. Види шкал, їх використання. 5 клас

urok_40_0.doc

Кейс 3: Оцінювання та фіксація результатів навчання у класному журналі

Ситуація. Ви застосовуєте формувальне оцінювання, даючи учням коментарі замість балів, і бачите, що це покращує їхні результати. Проте адміністрація

наполягає на виставленні оцінок у журнал після кожної роботи, бо «так заведено».

Дилеми:

- Дотримуватися шкільних правил і почати виставляти бали, навіть якщо це суперечить вашій методиці?
- Продовжити працювати за безбальною системою, а в журнал записувати оцінки лише за контрольні роботи?.
- Комбінувати формувальне оцінювання з традиційним, навіть якщо це суперечить педагогічним переконанням?
- Спробувати пояснити адміністрації переваги формувального оцінювання та шукати компроміс?

- Як узгодити вимоги до оцінювання з принципами НУШ?
- Як оцінити реальні знання учня справедливо, не порушуючи критерії оцінювання?
- Де треба поставити розділовий знак (кома) у переліку видів оцінювання: формувальне поточне підсумкове ДПА?
- Як фіксувати результати без зайвої бюрократії?

https://barna-consult.com/otsinyuvannya-u-5-7-klasah-nush-novi-normatyvni-vymogy/
Оцінювання у 5-7 класах НУШ: нові нормативні вимоги (05.09.2025)

https://nus.org.ua/2024/10/09/yak-zapovnyuvaty-zhurnal-i-vystavlyaty-otsinky-za-grupamy-rezultativ-perekazuyemo-golovne-z-vebinaru-mon-pro-novi-rekomendatsiyi-otsinyuvannya-uchniv-5-9-h-klasiv/ Як заповнювати журнал і виставляти оцінки за групами результатів: переказуємо головне з вебінару МОН про нові рекомендації оцінювання учнів 5–9-х класів (жовтень 2025 р.)

Svidotstvo.dosyahnen
nya-5-9-kh.klasiv-2024

Підказка: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2022/08/20/01/Dodatok.3-5.klas-ukr.mova.6-11.klasy-ukr.mova.20.08.2022.pdf ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо організації освітнього процесу та викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2022/2023 навчальному році 5 клас. Мовно-літературна освітня галузь

….(фрагмент С.5-7). **Необхідно розрізняти поточне формувальне оцінювання (оцінювання для навчання) та підсумкове оцінювання (семестрове, річне).**

Від правильної організації оцінювання значною мірою залежить ефективність управління сучасним освітнім процесом.

- ***Поточне формувальне оцінювання*** здійснюють з метою допомогти учням/ученицям усвідомити способи досягнення кращих результатів навчання.

- ***Підсумкове оцінювання*** – задля отримання даних про рівень досягнення учнями результатів навчання після завершення модельної навчальної програми або окремих освітніх компонентів.

- ***Семестрове оцінювання*** здійснюють з урахуванням різних видів навчальної діяльності, які мали місце протягом семестру, та динаміки особистих навчальних досягнень учня / учениці.

- ***Річне оцінювання*** здійснюють на основі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих навчальних досягнень учня / учениці протягом року

УВАГА!!!
Міністерство освіти і науки України запрошує вчителів і вчительок на вебінар «Оцінювання класів НУШ: планування, види навчальної діяльності й фіксація результатів» **Коли? 17 лютого о 15:00.** Де? На YouTube-каналі МОН – **https://bit.ly/4hCOINC** або **https://www.youtube.com/watch?v=lZBb4aGMHnQ** **Участь безплатна, реєстрація не потрібна.**

До наради МОН щодо оцінювання – і

Кейс 4: Діагностувальні/ контрольні роботи як інструмент підсумкового оцінювання результатів навчання учнів

Ситуація:
У вашому класі є учні, які демонструють уміння відтворювати/переказувати почуте на уроці/вивчене з підручника, але погано пишуть контрольні з математики/української мови.

- Чи слід орієнтуватися лише на письмові результати?
- Чи варто здійснювати формувальне оцінювання?

Підказка:

…(*фрагмент С. 5- 6 з джерела (див. вище)).* **Формувальне оцінювання** – це принципово інший підхід до організації системи контролю та оцінювання в освіті: організує освітній процес як максимально адаптований до індивідуальних особливостей, інтересів і потреб кожного здобувача освіти; формує вчителя як творчу особистість, яка усвідомлює особливе соціальне призначення освіти й, головне, готова реалізовувати його в межах своєї педагогічної діяльності.

- **Структура формувального оцінювання:** визначення цілей навчання; узгодження критеріїв оцінювання з учнями / ученицями; виявлення, збір та інтерпретація доказів навчання, зворотний зв'язок; підтримка; усунення прогалин.

- Пропонуємо **деякі техніки формувального оцінювання**: застосування прийомів зворотного зв'язку, самооцінювання та взаємооцінювання, педагогічне спостереження, аналіз портфоліо.
- **Щодо портфоліо** – це добірка учнівських робіт (портфоліо розвитку, демонстраційне портфоліо, тематичне портфоліо, портфоліо проєкту, комбіноване портфоліо), що демонструють прогрес у навчанні й докладені зусилля за певний період навчання.
- Водночас **рекомендуємо техніки із застосуванням карток, піктограм/ смайлів**, «5-П» («Пригадай– Підсумуй – Питай – Прокоментуй – Пов'яжи»), кубування, трихвилинна пауза, сигнали рукою, шкалювання тощо.

- **Навчаємо школярів бачити математику в реальному житті. http://barna-consult.com/navchayemo-shkolyariv-bachyty-matematyku-v-realnomu-zhytti/**

Стаття на сайт 10 січня 2024 КТП і ТДР

- **Марія Барна Вчимося складати/добирати завдання для оцінювання результатів навчання учнів 5-6 кл. НУШ у контексті Державного стандарту МАО: підготовчий етап**

Для супервізорів МАО Вчимося доби

- **Тематична діагностувальна робота №6 з математики *Повторення і систематизація навчального матеріалу* (6 клас)**

- **Підсумкова контрольна робота з математики 6 клас**

Додаток 1 ТДР №6 Математика 6 клас П

Додаток 2 ТДР №6 Математика 6 к

Рефлексія та підсумки (15 хв)

- Що було найскладнішим у виборі?
- Чи є єдине правильне рішення в дилемах?
- Які висновки можна використати у реальній роботі?

Підсумок: Дилеми є невід'ємною частиною роботи вчителя. Головне — ухвалювати рішення свідомо, базуючись на потребах учнів, педагогічних принципах та здоровому глузді з огляду на академічну свободу вчителя та автономію закладів освіти.